

DIALOGEJA
TASA-ARVOSTA

Keskustelun yhteenvedo - JOENSUU

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

DIALOGEJA TASA-ARVOSTA

- Viisi tapahtumaa eri puolilla Suomea: Turku, Joensuu, Rovaniemi, Jyväskylä, Vaasa
- Päätapahtumana on ollut Erätauko-dialogi, jossa pureuduttu koulutukselliseen tasa-arvoon.

- Päätapahtuman lisäksi ollut työpajoja, tietoiskuja ja tiedotustilaisuuksia, joissa käsitelty kunkin paikkakunnan koulutusalan ammattilaisille, päättäjille ja muille aiheesta kiinnostuneille ajankohtaisia aiheita.

DIALOGER OM JÄMLIKHET

- Tavoitteena ollut rakentaa yhteistä ymmärrystä koulutuksellisesta tasa-arvosta sekä tiivistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

Kunkin alueen yhteenveto nähtävillä Opetushallituksen sivuilla:
https://www.oph.fi/dialogeja_tasa_arvosta

Joensuun Erätauko-dialogi

- Tilaisuus järjestettiin Utran koululla 13.11. klo 13-16.30
- Osallistujia oli kaikkiaan 37, joista OPHlaisia 15.
- Pienryhmiä keskustelussa oli neljä.
- Keskustelijoista suurin osa edusti koulutusalan ammattilaisia (opettajia, rehtoreita tai kouluhallinnon edustajia). Mukana oli neljä nuorisotyön ammattilaista, yksi työpajanuori, ja kaksi järjestökentän edustajaa.
- Osallistujat tulivat valtaosin Joensuusta, neljä muualta Pohjois-Karjalasta tai Savosta (Kitee, Nurmee, Kuopio).

Osallistujien palaute

- Palautekyselyyn vastasi 15 henkilöä (40% osallistujista)
- 33% arvioi tilaisuuden onnistuneen kokonaisuutena erinomaisesti, 67% hyvin
- 40% arvioi pienryhmädialogin onnistuneen erinomaisesti, 60% hyvin
- Tilaisuudessa arvostettiin: tasavertaisuutta, osallistavuutta, keskinäistä arvostusta, kiireettömyyttä. Pienryhmien vetäjien kykyä ohjata, jäsentää ja koota keskustelua.
- Tilaisuudelta kaivattiin: enemmän osallistujia Joensuun kouluista

Mistä keskusteltiin?

- Erilaiset koulutuspolut Suomessa ja miten niitä tuetaan. Mitä haasteita tässä on? Huoli tasa-arvoisen kohtelun toteutumisesta
- Ennako-odotusten vaikutus kouluttautumisiin
- Maahanmuuttajataustaisten perheiden haasteet ja naisten asemaan liittyvien odotusten rajoittuneisuus
- Koulutuksen arvostus suomalaisessa yhteiskunnassa
- Vähävaraisten perheiden lasten mahdollisuudet saada harrastuksen kautta positiivisia kokemuksia
- Pitkät välimatkat pieniltä paikkakunnilta paikkakunnille, jonne pitää siirtyä suorittamaan ammatillisia opintoja huolestuttavat; kaikki lapset eivät ole valmiita itsenäistymään 15 v iässä
- Psykkisen oireilun määrä lisääntynyt, ja edellyttää moniammatillisen yhteistyön vahvaa kehittämistä
- On raadollista, että yhteiskunnasta tippuvat ”heikot lenkit” – onko tarkoitettu, että kaikki pysyvät mukana?

Mitkä olivat keskeiset oivallukset keskustelusta?

- Epätasa-arvon kokemus jää vahvasti mieleen, esim epäily tytön sopimisesta ”miesten alalle” tai maahanmuuttajalapsen kyvystä hakeutua korkeakouluopintoihin.
- Tasapäistäminen ei ole tasa-arvoa
- Oppilaiden osaamistason välillä on isoja, jopa 4 oppivuoden eroja. Olisiko kohtuullistaminen mahdollista?
- Äidinkielen rooli tasa-arvon mahdollistajana on merkittävä, ja sitä pitäisi tukea riittävästi resursoidulla S2-opetuksella ja riittävän pienillä ryhmillä
- Suomalaisissa kouluissa opitaan tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Koulussa kohtaavat lapset eri sosioekonomisista taustoista ja uskonnoista, ja tämä tukee yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteiskuntarauhaa.
- Muslimimaista tulevilla pojilla voi olla vaikeaa hyväksyä naispuolista opettajaa. Sillä, että maahanmuuttajataustaisia naisia työskentelee opettajina on suuri merkitys tasa-arvon mallin tarjoamisessa.
- Maahanmuuttajanaisten ja –perheiden tukeminen esim Wilman käytön osalta, että pystyvät tukemaan lasten koulunkäyntiä
- Maahanmuuttajataustaiset lapset usein kovia tekemää töitä oppimisen eteen. Osaavatko kantasuomalaiset enää arvostaa koulutusta (koska se on ilmaista), ja mitä hyvää se on antanut yhteiskunnalle? Entä päättäjät?
- Koulutuksen arvostus on laskussa, ja oppimisen odotetaan olevan vaivatonta. Onko yksilökeskeisyys mennyt liian pitkälle; osaavatko nuoret tehdä yhteisön ja toimia siinä?
- Kerhotoiminta, harrastuspankkitoiminta ja valinnaisaineet tarjoavat ilmaisia harrastusmahdollisuuksia myös vähävaraisemmille lapsille
- Kukaan ei synny heikoksi lenkiksi – miten voimme tunnistaa eriytyvän kehityksen ajoissa?
- ”Heikoin lenkki” ja talousajattelu nivoutuvat toisiinsa, koska raha ohjaa resursseja

Mitkä olivat keskeiset oivallukset keskustelusta?

- *"Tämän illan tärkein oivallus oli, että pitäisi hidastaa tahtia ja ohjata oppilasta suuntaan, joka häntä kiinnostaa."*
- *"Yksittäisen oppilaan kokemus koulunkäynnistä, jos kaikki ei menekään putkeen"*
- *"Kullekin sopivan haastavan oppimisen polun osoittaminen, mikä vahvistaa sisäistä motivaatiota ja sinnikkyyttä ja siten johtaa merkityksellisen oman elämän polun löytymiseen"*
- *"Syrjäytymistä pitäisi yrittää estää kaikin tavoin, koulu ei ole siihen yksin syyppä, mutta koulupolkuja pitää yrittää kehittää siten, että kaikilla olisi mahdollisuus kehittyä ja kukoistaa omista lähtökohdistaan. Tavoitteet pitäisi olla yksilölle sopivat."*
- *"Kuinka voidaan kehittää vanhempien vuorovaikutusta koulun tai päiväkodin kanssa ja antaa lisätietoa?"*
- *"Tasa-arvon sisältö on vahvasti kulttuuriin sidottua. Kulttuuri elää ja muuttuu ajassa."*
- *"Kukaan ei synny heikoimmaksi lenkiksi. Mikä on syy että niin tapahtuu?"*
- *"Yhteinen huoli koulutuksen tulevaisuudesta kaikkien mielipiteiden pohjalta"*
- *"Individualistena opettajia on tullut kouluun – koti/koulukasvatuksen tulos"*
- *"Perheiden epätasa-arvo kantaväestö vs mamuperhe."*
- *"Keskeisenä jäi mieleen huoli siitä, että niitä oppilaita/nuoria opiskelijoita, jotka ovat "välitilassa", eivät pärjää oikein hyvin, pitäisi pystyä tukemaan paremmin."*
- *"Maahanmuuttajataustaisten suomenkieliseen koulujärjestelmään perehdyttämiskoulutus (ml Wilma-koulutus)"*
- *"Mielenterveysoppilaiden tukemisen toimintamallit"*
- *"Psyykkisesti oireilevien lasten koulupolun tukemista monialaisesti tulee kehittää"*
- *"Tasa-arvoa voi lähestyä tosi monesta näkökulmasta"*
- *"Tuen tarve on suuri ja laaja-alainen -> resurssit riittämättömät -> uusia toimintatapoja tarvitaan"*

Mitä uutta tai yllättävää keskustelussa nousi esille?

- Myös kantasuomalaisten lasten äidinkielen taidossa voi olla suuria puutteita, mikä voi aiheuttaa negatiivisen kierteen

Mitkä asiat jäivät epäselviksi?

- Onko inklusio säästökeino? Ei tunnu lisäävän tasa-arvoa

Kiteytys

- Henkilökohtaiset oppimispolut ovat tarpeellisia oppimisen motivaation ja ilon säilyttämiseksi, ja sitä kautta tasa-arvon toteutumiseksi
- Oman äidinkielen oppimisen merkitys tasa-arvon mahdollistajana
- Maahanmuuttajataustaisten perheiden vahva tukeminen, jotta voivat puolestaan tukea lapsensa koulunkäyntiä
- Erilaiset resurssit alueellisesti ovat tasa-arvon este – pienillä paikkakunnilla mahdollisuudet usein heikommät.
- Jokaiselle lapselle tulisi taata harrastusmahdollisuus, koska se vähentäisi sosio-ekonomisen taustan aiheuttamia eroja

Mistä ja keiden pitäisi jatkaa keskustelua?

**DIALOGEJA
TASA-ARVOSTA**

- *"Haluaisin pohtia omassa työyhteisössä, mitä voisimme tehdä alakoulun tasolla syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Voisimmeko muuttaa toimintatapojamme siten, että kantaisimme ja vahvistaisimme enemmän myös heikointa?"*
- *"Yksilölliset oppimispolut, niiden mahdollisuuksien etsiminen, vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen ja ongelmatilanteiden selvittäminen"*
- *"Sosiaalisten taitojen kehittäminen suomalaisessa peruskoulussa. Toimintamallien luominen tähän. Oph:n edustajien tai niiden, joilla on valtaa saada isompi muutos aikaiseksi."*
- *"Haluaisin puhua erityisopetuksesta laajemmin, sellaisten ihmisten kanssa jotka voivat vaikuttaa todella. Oppilaiden tukipalvelut. Hallitsematon inklusio."*
- *"Tuen tarve ja miten saisimme lisää resursseja tukea erilaisia oppijoita sekä pienluokat, jotta niistä ei luovuttaisi, eikä aina ajateltaisi, että lähikoulu ehkä paras vaihtoehto, jos lapselle kauempana tarjota paremmin tukevaa erityiskoulua"*
- *"Missä on arvokeskustelu? Mihin halutaan Suomen opetusta, oppimista, koulua, ihmisiä, yhteiskuntaa ohjata? Saneleeko markkinavoimat ja muutaman ihmisen henkilökohtaiset intressit aiemmat hyveet?"*
- *"Keskustelumme tiivistyi syrjäytymisvaarassa olevien tukemiseen. Jos rahalliset resurssit eivät olisi keskiössä, millaisia malleja, toimintatapoja ja kehittämisideoita tai kokeiluja voitaisiin rakentaa."*

Visionemme | Vår vision

Jokainen voi kasvaa potentiaaliinsa

Alla kan nå sin fulla potential